

Deel 2

Economie
andersNieuwe ontwikkelingen
en visies op economie
en ondernemen

Additionele economie creëer eigen ruilsystemen

Bonussen en Griekenland maken duidelijk dat oud denken vastloopt. Problemen die het landbouwbedrijf herkent. Veel vermogen, eisen van de bank, krap inkomen, zorg voor pensioen. En soms een bolus bij de koffie. Hierbij wat inspiratie voor een nieuwe economie. TEKST HELMER WIERINGA

In Ekoland 5, 2011 ging deze rubriek over het belang van geldcirculatie binnen de eigen regio. Dat geeft betrokkenheid en haalt de anonimiteit en windhandel uit het geld. Koop- en leengeld moet je rondpompen binnen een afstand van -zeg- vijftig kilometer, zo betoogde Tash in Slow Money: om te beginnen de helft van je leningen en je kasstroom. De Rabobank Het Groene Woud Zuid maakte met de Streekraad Het Groene Woud een eigen streekrekening waar dit idee gaandeweg vormkrijgt. Het is een beginnetje, maar wel met reeds zeventig miljoen euro streekgebonden spaargeld. Dat spaargeld circuleert in de streek en de bank geeft een bonus aan de streekraad die daarmee groen ondernemen stimuleert.¹ Hier gaat de bonus dus naar de klanten! Nu kan de bank die bonussen slecht geven als ze verdient op leningen. Het is dus wel een sigaar uit eigen doos.

Slimme systemen

Veel mensen zoeken naar nieuwe economische principes omdat er iets vastloopt. De Belgische professor Lietaer wees in zijn lijvig boek *Het geld van de Toekomst* (2001) op het nut van additionele economie, zoals hij dat

noemt. Geld dient om te ruilen. Ga terug naar deze kern. Ga niet in gevecht om het Grote Geldsysteem te veranderen, maar ontwikkel slimme, eigen (additionele) ruil- en geldsystemen naast de dolgedraaide geldhandel, zo is zijn credo. Maak eigen klantsystemen met alternatief ruilgeld voor producten en diensten. Dit is het kleine en snelle geld of koopgeld. Zoals LETS (Local Exchange Trading System) om lokale hand- en spandiensten te ruilen.² In het Engelse Totnes gebruiken ze de Totnes Pound: een eigen bankbiljet dat wordt geaccepteerd door lokale winkels.

Of het kan gaan om spaarsystemen of klantenkorting door voorraadfinanciering. Voor het 'grote geld' zegt hij: zoek niet-bancaire geldverstrekkers voor leengeld voor grond en gebouwen. Dit heet nu crowd funding. Onze Autoriteit Financiële Mededinging (AFM) waarschuwt ervoor, want de burger is al te vaak misleid. Voor biologische ondernemers is het een mooi middel. Tip: maak eerst een vereniging die de 'crowd' bundelt (geen stichting), dan is de lening transparant en is de AFM te overtuigen. Laat de bank nooit leidend zijn in het product (zie werkwijze *Terre de Liens* in Ekoland 4, 2011). De verbinding met de gemeenschap

staat centraal in de beweging van de gemeenschapseconomie. In deze sociaal gerichte economie is de bedoeling dat bedrijven zich aan de maatschappij verbinden door maatschappelijke opbouw, geïnspireerd door 'de cultuur van het geven'.³⁾

Additionele economie is een goede benadering in het zoeken naar nieuwe wegen. De eerste ingang is om kosten van grond en gebouwen helder te onderscheiden van de exploitatie (het verdienmodel met beloning van arbeid en product). Het zijn twee aparte geld- en ruilsystemen. In elk ruilsysteem zijn innovaties te bedenken. Ook in de relatie met klanten en afnemers zet dit onderscheid zich door in koopgeld en in leengeld (of aandelen). Dat de exploitatie van grond of winkel de financiering voor grond en gebouwen moet ophoesten, is een kernpunt voor het vastlopen van inkomen, opvolging en pensioen. Zeker als de maatschappij onroerend goed overwaardeert en voedselproducten in prijs onderwaardeert. Op dit punt moeten we dus creatief en 'additioneel' vernieuwen. ■

¹ www.streekrekening.nl

² Zie bijvoorbeeld www.letsveldhoven.nl

³ www.focolare.nl en www.braambostv.nl (onder 5 juni 2011)

In deze tweemaandelijks rubriek bespreekt Helmer Wieringa, adviseur bij Land & Co, visies op economie en financiering.